

Авторський колектив

Багрій Василь Андрійович — кандидат юридичних наук, провідний фахівець Центру проблем імплементації європейського соціального права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Волинець Владислав Володимирович — доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Грищенко Леонід Володимирович — викладач Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка;

Донков Сергій Вікторович — арбітражний керуючий, член правління Національної асоціації арбітражних керуючих України, національний експерт проекту ЄС «Право-Justice», радник Юридичної фірми «Евріс»;

Журавель Валентина Іванівна — доктор юридичних наук, суддя Верховного Суду;

Журавель Валерій Олександрович — кандидат юридичних наук, суддя Київського окружного адміністративного суду;

Журавльов Дмитро Володимирович — доктор юридичних наук, професор, Перший заступник директора Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України, заслужений юрист України;

Журавльова Зоря Владленівна — кандидат юридичних наук приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу;

Іншин Микола Іванович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Мельник Марія Богданівна — кандидат юридичних наук, юрист 1 категорії Центру проблем імплементації європейського соціального права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Мельник Ярослав Ярославович — доктор юридичних наук, провідний юрист Центру проблем імплементації європейського соціального права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Никитченко Наталія Валеріївна — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри господарського права та процесу Навчального-наукового інституту права Університету Державної фіскальної служби України;

Петков Сергій Валерійович, доктор юридичних наук, професор, перший проректор Університету імені Альфреда Нобеля;

Теремецький Владислав Іванович — доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, професор кафедри цивільного права і процесу Тернопільського національного економічного університету;

Чижмарь Катерина Іванівна — доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України;

Шкляр Сергій Володимирович — доктор юридичних наук, засновник АО «Арцінгер», адвокат, заслужений юрист України.

ВСТУП

Не пройшло й півроку, як Кодекс України з питань банкрутства (КУЗПБ — мабуть так буде скорочено) після прийняття його більшістю голосів у Верховній Раді України був підписаний (нарешті) Президентом України, став де-факто і де-юре основною частиною законодавства України про неспроможність, замінивши на цьому «посту» Закон України «Про поновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Наразі серед прихильників новітнього КУЗПБ (далі в тексті — Кодекс) існує думка про його вірогідний позитивний вплив на вітчизняний бізнес і економіку у цілому, потужний стимул для їх розвитку і залучення інвестицій. Свої позиції вони базують на чотирьох постулатах.

Перше.

Звертають увагу зацікавлених осіб на посилення рівня захисту прав кредиторів. Особливо це стосується заставних кредитів. При цьому особливо виділяється прозора схема реалізації відчуженого майна (через онлайн-платформи) і, відповідно (за наміром законодавця), буде забезпечуватися таким чином найвища ціна такого майна. І взагалі спрощений механізм звернення стягнення на заставлене майно.

Також КУЗПБ передбачає новий рівень відповідальності управління підприємства-боржника (в особах його менеджменту) за не вжиті заходи для попередження банкрутства.

Викликає вдумливу увагу передбачена КУЗПБ можливість визнавати недійсними правочини майнового характеру боржника з пов'язаними особами впродовж останніх трьох років, що передували відкриттю процедури банкрутства.

За приписами Кодексу коментованого кредитори зможуть брати участь в обранні арбітражного керуючого, який зобов'язаний буде регулярно звітувати перед ними про фінансовий стан боржника.

За очікуваннями авторів КУЗПБ ця сукупність впливу нового закону про неспроможність буде мати наслідком поновлення системи банківського кредитування саме підприємств, що матиме провідну роль у розвитку перш за все промисловості.

Друге.

Не секрет, що Україна вкрай негативно котується у різноманітних економічних рейтингах, і зокрема у рейтингах Світового Банку. Не у останню чергу нашу державу тягнуть назад неефективні процедури банкрутства і санації боржників, а також їх вартість і тривалість. Сама процедура має значно прискоритися за допомогою скорочення підстав для касаційного оскарження (зараз в Україні вона триває в середньому 2,9 року, тоді як в інших країнах Східної Європи — 2,3 року) і подешевшає (середня вартість процедури банкрутства в Україні зараз — до 40% вартості бізнесу, тоді як в сусідніх по регіону державах — не більше 13%). Це дозволить покращувати показники держави у рейтингу Doing Business Світового банку (як у «загальному заліку» та за показником «Вирішення неплатоспроможності»). А це прямий шлях для залучення іноземних інвестицій.

Третє.

На законодавчому рівні буде вдосконалена процедура корпоративного банкрутства. Це обумовлює можливість банкрута — юридичну особу продати як працюючий бізнес. Що у свою чергу обумовлює можливість підсилення ефективності банкрутства. Тобто очікується приріст фінансового результату і обсяг відшкодування в кінці процедури банкрутства. Цифри говорять самі за себе — нині середній показник фінансового результату банкрутства в Україні становить 9%, а навіть у країнах в Східній Європі — не менше 38%.

Четверте.

Нарешті законодавчо визнано, що особа фізична може бути банкрутом. Очікується, що завдяки цієї процедури буде розв'язана у першу чергу проблема споживчих кредитів і іпотечних кредитів.

Що стосується самих фізичних осіб — банкрутів, то вони отримають можливість свого фінансового рестарту та, що особливо важливо, цивілізованого і реального врегулювання болючих питань проблемних іпотечних кредитів в іноземній валюті. Ці кредити можна буде реструктуризувати за умови, що кредитна заборгованість виникла до того, як Кодекс коментований набув чинності.

Такі позитивні очікування від Кодексу, що у самому загальному вигляді пропонуємо широкому колу читачів нашого видання. Чи справдяться вони покаже час і практичне застосування новітнього КУЗПБ, а також набута судова практика.

Багато хто з правників не сприяв саму ідею КУЗПБ, йому відмовляють у «званні» кодекса. Думка загалом слухна, бо з точки зору законодавчої техніки, дискусійним є сама ідея створення кодексу замість закону. Кодекс з процедур банкрутства не відповідає вимогам, які ставляться до законодавчих актів у формі кодексів. Зокрема, Кодекс не узагальнює та не систематизує норми Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», а лише штучно об'єднує норми вказаного Закону, Господарського кодексу України та Господарського процесуального кодексу, збільшуючи кількість відповідних норм. Тобто замість одного старого закону, ми отримали новий збільшений закон, але у формі кодекса (інтернет-ресурс eba.com.ua, О. Качмао, Ю. Колос, «Василь Кісіль і Партнери»).

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО.....	3
КОДЕКС УКРАЇНИ З ПИТАНЬ БАНКРУТСТВА	6
КНИГА ПЕРША. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА	7
Розділ I. Загальні положення	7
Стаття 1. Визначення термінів	7
Стаття 2. Законодавство, що регулює провадження у справах про банкрутство	12
Стаття 3. Державний орган з питань банкрутства	14
Стаття 4. Заходи щодо запобігання банкрутству боржника — юридичної особи та позасудові процедури	15
Стаття 5. санація боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство	18
Стаття 6. Судові процедури, які застосовуються щодо боржника	27
Стаття 7. Порядок розгляду спорів, стороною в яких є боржник	30
Стаття 8. Юрисдикція, підсудність, підстави для відкриття провадження у справі про банкрутство	32
Стаття 9. Оскарження судових рішень у процедурі банкрутства	33
КНИГА ДРУГА. АРБІТРАЖНИЙ КЕРУЮЧИЙ	36
Розділ I. Арбітражний керуючий	36
Стаття 10. Організація діяльності арбітражного керуючого.....	36
Стаття 11. Вимоги до арбітражного керуючого	37
Стаття 12. Права та обов'язки арбітражного керуючого.....	38
Стаття 13. Незалежність арбітражного керуючого	43
Стаття 14. Помічник арбітражного керуючого	45
Стаття 15. Кваліфікаційна комісія	47
Стаття 16. Кваліфікаційний іспит	49
Стаття 17. Свідоцтво про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого	51
Стаття 18. Єдиний реєстр арбітражних керуючих України	52
Стаття 19. Дисциплінарні проступки арбітражних керуючих	53
Стаття 20. Контроль за діяльністю арбітражних керуючих	54
Стаття 21. Відповідальність арбітражних керуючих	56
Стаття 22. Дисциплінарна комісія	59
Стаття 23. Дисциплінарні стягнення	61
Стаття 24. Страхування відповідальності арбітражного керуючого	63
Стаття 25. Відшкодування шкоди, заподіяної з вини арбітражного керуючого	64
Стаття 26. Припинення діяльності арбітражного керуючого	65
Стаття 27. Порядок припинення діяльності арбітражного керуючого	66
Стаття 28. Призначення та відсторонення арбітражного керуючого.....	68
Стаття 29. Тимчасове зупинення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого.....	72
Стаття 30. Винагорода та відшкодування витрат арбітражного керуючого	74

Стаття 31. Правила ведення діловодства та архіву арбітражного керуючого	80
Розділ II. Саморегультивна організація арбітражних керуючих	81
Стаття 32. Саморегультивна організація арбітражних керуючих	81
Стаття 33. Функції та повноваження саморегульвної організації арбітражних керуючих	88
КНИГА ТРЕТЯ. БАНКРУТСТВО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ	91
Розділ I. Провадження у справі про банкрутство	91
Стаття 34. Заява про відкриття провадження у справі про банкрутство	91
Стаття 35. Прийняття заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство	96
Стаття 36. Відзив боржника	98
Стаття 37. Відмова у прийнятті заяви про відкриття провадження у справі, залишення заяви без руху	100
Стаття 38. Повернення, відкликання заяви про відкриття провадження у справі	101
Стаття 39. Відкриття провадження у справі про банкрутство	104
Стаття 40. Забезпечення вимог кредиторів	111
Стаття 41. Мораторій на задоволення вимог кредиторів	114
Стаття 42. Визнання недійсними правочинів боржника	119
Стаття 43. Правонаступництво	121
Розділ II. Розпорядження майном боржника	122
Стаття 44. Введення процедури розпорядження майном боржника	122
Стаття 45. Виявлення кредиторів та осіб, які мають бажання взяти участь у санації боржника	128
Стаття 46. Перевірка відповідності заяви конкурсного кредитора вимогам цього Кодексу	135
Стаття 47. Попереднє засідання господарського суду	136
Стаття 48. Збори кредиторів та комітет кредиторів	139
Стаття 49. Закінчення процедури розпорядження майном	144
Розділ III. Санація боржника	147
Стаття 50. Введення процедури санації боржника	147
Стаття 51. План санації боржника	152
Стаття 52. Розгляд плану санації кредиторами	156
Стаття 53. Збільшення статутного капіталу боржника	160
Стаття 54. Продаж у процедурі санації майна боржника як єдиного майнового комплексу	162
Стаття 55. Відчуження у процедурі санації майна боржника шляхом заміщення активів	163
Стаття 56. Продаж у процедурі санації частини майна боржника	166
Стаття 57. Звіт керуючого санацією	166
Розділ IV. Ліквідаційна процедура	170
Стаття 58. Постанова про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури	170
Стаття 59. Наслідки визнання боржника банкрутом	170
Стаття 60. Функції господарського суду у ліквідаційній процедурі	173
Стаття 61. Повноваження ліквідатора	174

Стаття 62. Ліквідаційна маса.....	178
Стаття 63. Продаж майна банкрута	180
Стаття 64. Черговість задоволення вимог кредиторів	181
Стаття 65. Звіт ліквідатора	184
Стаття 66. Звільнення працівників боржника. Пільги і компенсації звільненим працівникам	188
Стаття 67. Зберігання документів.....	188
Розділ V. Продаж майна в провадженні у справі про банкрутство	190
Стаття 68. Продаж майна на аукціоні	190
Стаття 69. Електронна торгова система.....	192
Стаття 70. Строк проведення аукціону	194
Стаття 71. Авторизовані електронні майданчики	194
Стаття 72. Скасування аукціону	195
Стаття 73. Визнання недійсним правочину, вчиненого з порушенням порядку підготовки та проведення аукціону	197
Стаття 74. Відповідальність перед особами, які не змогли взяти участь або перемогти на аукціоні	197
Стаття 75. Визначення умов продажу	198
Стаття 76. Порядок оголошення та повідомлення про проведення аукціону.....	201
Стаття 77. Зміст оголошення про проведення аукціону.....	202
Стаття 78. Порядок проведення аукціону.....	204
Стаття 79. Особливості проведення повторного та другого повторного аукціону.....	205
Стаття 80. Особливості проведення аукціону з можливістю зниження початкової ціни.....	206
Стаття 81. Продаж майна забезпеченому кредитору	207
Стаття 82. Особливості проведення аукціону з продажу права вимоги	208
Стаття 83. Протокол про проведення аукціону	209
Стаття 84. Повернення гарантійних внесків, сплаченої ціни та стягнення штрафу.....	210
Стаття 85. Порядок сплати ціни.....	211
Стаття 86. Розірвання правочину у разі невиконання обов'язку із сплати ціни	213
Стаття 87. Передача майна, майнових прав та відступлення права вимоги.....	214
Стаття 88. Акт про придбання майна на аукціоні	215
Стаття 89. Відповідальність за недоліки майна, проданого на аукціоні.....	216
Розділ VI. Закриття провадження у справі про банкрутство.....	217
Стаття 90. Закриття провадження у справі про банкрутство	217
Розділ VII. Особливості провадження у справах про банкрутство окремих категорій боржників	219
Стаття 91. Загальні положення	219
Стаття 92. Особливості банкрутства страховиків.....	220
Стаття 93. Особливості банкрутства професійних учасників ринку цінних паперів	222

Стаття 94. Особливості банкрутства емітента чи управителя іпотечних сертифікатів, управителя фонду фінансування будівництва чи управителя фонду операцій з нерухомістю	225
Стаття 95. Особливості банкрутства фермерського господарства	226
Стаття 96. Особливості банкрутства державних підприємств та підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 відсотків	229
Розділ VIII. Провадження у справах про банкрутство, пов'язаних з іноземною процедурою банкрутства	232
Стаття 97. Застосування процедур банкрутства, пов'язаних з іноземною процедурою банкрутства	232
Стаття 98. Підстави для надання судової допомоги та здійснення співпраці	235
Стаття 99. Керуючий іноземною процедурою банкрутства	235
Стаття 100. Заява про визнання іноземної процедури банкрутства та керуючого іноземною процедурою банкрутства	236
Стаття 101. Судова допомога, що може бути надана після подання заяви про визнання іноземної процедури банкрутства	238
Стаття 102. Розгляд заяви про визнання іноземної процедури банкрутства	239
Стаття 103. Підстави для відмови в задоволенні заяви про визнання іноземної процедури банкрутства	241
Стаття 104. Ухвала господарського суду про визнання іноземної процедури банкрутства	242
Стаття 105. Підстави для зміни чи скасування ухвали господарського суду про визнання іноземної процедури банкрутства	243
Стаття 106. Судова допомога, що може бути надана після визнання іноземної процедури банкрутства	243
Стаття 107. Заява про надання судової допомоги	244
Стаття 108. Захист речових прав кредиторів та інших заінтересованих осіб	245
Стаття 109. Співпраця з іноземними судами та керуючими іноземною процедурою банкрутства	246
Стаття 110. Координація надання судової допомоги під час одночасного здійснення провадження у справі про банкрутство, відкритого відповідно до цього Кодексу, та іноземної процедури банкрутства	247
Стаття 111. Надання судової допомоги у разі здійснення кількох іноземних процедур банкрутства	248
Стаття 112. Виплати в рамках проваджень, що проводяться одночасно	248
КНИГА ЧЕТВЕРТА. ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ	249
Розділ I. Загальні положення	249
Стаття 113. Особливості провадження у справі про неплатоспроможність фізичних осіб	249
Стаття 114. Арбітражний керуючий у справах про неплатоспроможність фізичної особи	250
Стаття 115. Підстави для відкриття провадження у справі про неплатоспроможність	252

Розділ II. Відкриття провадження у справі про неплатоспроможність	253
Стаття 116. Заява про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність	253
Стаття 117. Прийняття заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність	257
Стаття 118. Забезпечення вимог кредиторів.....	258
Стаття 119. Відкриття провадження у справі про неплатоспроможність.....	259
Стаття 120. Наслідки відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника.....	262
Стаття 121. Мораторій на задоволення вимог кредиторів	263
Стаття 122. Виявлення кредиторів та попереднє засідання суду	265
Стаття 123. Збори кредиторів.....	266
Розділ III. Реструктуризація боргів боржника	270
Стаття 124. План реструктуризації боргів	270
Стаття 125. Борги, що не підлягають реструктуризації	272
Стаття 126. Затвердження плану реструктуризації боргів боржника	273
Стаття 127. Наслідки затвердження плану реструктуризації боргів боржника.....	277
Стаття 128. Виконання плану реструктуризації боргів боржника	278
Стаття 129. Завершення виконання плану реструктуризації боргів боржника.....	279
Розділ IV. Визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів боржника.....	280
Стаття 130. Визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів боржника.....	280
Стаття 131. Майно боржника у процедурі погашення боргів боржника	282
Стаття 132. Виключення окремих майнових об'єктів боржника із складу ліквідаційної маси	283
Стаття 133. Порядок задоволення вимог кредиторів.....	285
Розділ V. Наслідки закриття провадження у справі про банкрутство.....	287
Стаття 134. Звільнення від боргів у справі про неплатоспроможність	287
Стаття 135. Обмеження стосовно осіб, визнаних банкрутами.....	288
Розділ VI. Провадження у справах про неплатоспроможність окремих категорій фізичних осіб	289
Стаття 136. Особливості розгляду справи про неплатоспроможність боржників, зайнятих у сільському господарстві.....	289
Стаття 137. Особливості розгляду справ про неплатоспроможність фізичних осіб — підприємців	290
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	291